

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj AP 715/17, rješavajući apelaciju **Amirele Lončar**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. stav (2), člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» broj 94/14), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Zlatko M. Knežević, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 22. marta 2017. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Amirele Lončar**.

Utvrđuje se povreda prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi sa pravom na slobodu kretanja iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Kantonalnom sudu u Sarajevu da odmah u odnosu na apelanticu **Amirelu Lončar** ispita daljnju potrebu primjene mjera zabrane izrečenih Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 026508 16 Kpp 100 od 24. novembra 2016. godine.

Nalaže se Kantonalnom sudu u Sarajevu da, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, odmah obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine”, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine”, „Službenom glasniku Republike Srpske” i „Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Amirela Lončar iz Sarajeva (u daljnjem tekstu: apelantica), koju zastupa Senad Bilić, advokat iz Sarajeva, podnijela je 23. februara 2017. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju, jer Kantonalni sud u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud),

nakon donošenja Rješenja broj 09 0 K 026508 16 Kpp 100 od 24. novembra 2016. godine kojim su joj izrečene mjere zabrane, nije u roku određenim zakonom izvršio kontrolu opravdanosti daljnjeg produženja izrečenih mjera.

2. Apelantica je zatražila da se donese privremena mjera kojom bi Kantonalnom sudu bilo naloženo „da hitno ispita da li su mjere zabrane još uvijek potrebne, da nakon toga donese rješenje, te da se Kantonalnom sudu naloži da svaka dva mjeseca vrši kontrolu izrečenih mjera zabrane, da o izvršenoj kontroli opravdanosti daljnjeg produženja mjera zabrane donosi rješenja sve do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka, odnosno do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o ovoj apelaciji“.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda i Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalno tužilaštvo) zatraženo je 27. decembra 2017. godine da dostave odgovore na apelaciju.

4. Kantonalni sud je dostavio odgovor na apelaciju 3. marta 2017. godine, a Kantonalno tužilaštvo 2. marta 2017. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelanticinih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

6. Kantonalni sud je Rješenjem broj 09 0 K 026508 16 Kpp 100 od 24. novembra 2016. godine apelantici, koja se nalazila u pritvoru od 13. novembra 2016. godine do 24. novembra 2016. godine zbog osnovane sumnje da je počinila krivično djelo pomoć učinitelju poslije učinjenog krivičnog djela iz člana 346. stav 2. Krivičnog zakona FBiH (u daljnjem tekstu: KZFBiH), na osnovu člana 140. Zakona o krivičnom postupku FBiH (u daljnjem tekstu: ZKPFBiH) izrekao mjeru zabrane napuštanja boravišta i putovanja u smislu člana 140c. tačka 1. ZKPFBiH - prijavljena apelanticina adresa, s tim da se apelantica ne smije udaljavati sa teritorije Kantona Sarajevo, mjeru zabrane napuštanja boravišta i putovanja i naredbu da se ima javljati nadležnoj policijskoj stanici prema mjestu prebivališta, i to svakih sedam dana, a na osnovu člana 140a. stav 1. tačka d) u vezi sa stavom 2. ZKPFBiH, mjeru zabrane u smislu člana 140a. stav 2. u vezi sa stavom 1. tačka c) u rješenju kojim izriče mjeru zabrane napuštanja boravišta i putovanja i mjeru zabrane sastajanja sa određenim licima kojom se određuje zabrana njihovog međusobnog sastajanja, kao i sastajanja sa ostalim osumnjičenim i svjedocima u ovom krivičnom predmetu.

7. Istim rješenjem je određeno, pored ostalog, da će sudija za prethodni postupak svaka dva mjeseca ispitati da li su mjere zabrane još uvijek potrebne.

8. Iz obrazloženja rješenja proizlazi da se Kantonalno tužilaštvo saglasilo sa prijedlogom apelantčinog branioca da joj se, umjesto pritvora, odrede odgovarajuće mjere zabrane, te da je na osnovu provedenih dokaza Kantonalni sud zaključio da su se stekli uvjeti za određivanje mjera zabrane navedenih u izreci rješenja, a u svrhu osiguranja apelantčinog prisustva i efikasnog vođenja krivičnog postupka.

9. U pouci o pravnom lijeku je navedeno da se protiv ovog rješenja može izjaviti žalba u roku od tri dana vijeću Kantonalnog suda. Apelantica protiv ovog rješenja nije izjavljivala žalbu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

10. Apelantica tvrdi da su joj, zbog propusta Kantonalnog suda da u roku određenim zakonom preispita opravdanost daljnjeg produženja izrečenih mjera zabrane, povrijeđena prava iz člana II/3. e) i m) Ustava Bosne i Hercegovine, te prava iz člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju, te člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

11. Apelantica ističe da Kantonalni sud ni nakon skoro tri mjeseca od donošenja rješenja kojim su određene mjere zabrane nije ispitao da li je njihova primjena potrebna i opravdana, odnosno nije odlučio o njihovom produženju ili ukidanju. Apelantica ističe da su rezultat izrečene mjere zabrane ograničenje slobode kretanja, da su izrečene kao sredstvo osiguranja prisustva u krivičnom postupku, pa da su joj, u nedostatku odluke kojom se preispituje njihova daljnja opravdanost, povrijeđena prava na obrazloženu odluku, kao i pravo na žalbu u krivičnim stvarima.

12. Apelantica je zatražila da se donese privremena mjera kojom bi Kantonalnom sudu bilo naloženo „da hitno ispita da li su mjere zabrane još uvijek potrebne, da nakon toga donese rješenje, te da se Kantonalnom sudu naloži da svaka dva mjeseca vrši kontrolu izrečenih mjera zabrane, da o izvršenoj kontroli opravdanosti daljnjeg produženja mjera zabrane donosi rješenja, sve do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka, odnosno do donošenja konačne odluke Ustavnog suda o ovoj apelaciji“.

b) Odgovor na apelaciju

13. Kantonalni sud je u odgovoru na navode iz apelacije, u vezi sa tvrdnjama koje se odnose na to da sudija za prethodni postupak ne vrši kontrolu izrečenih mjera zabrane svaka dva mjeseca, ukazao

da je članom 140b. stav 6. ZKPFBiH propisano da je sudija za prethodni postupak dužan svaka dva mjeseca ispitati da li je primijenjena mjera još potrebna. Međutim, prema stavu Kantonalnog suda, navedenom odredbom nije propisan način na koji će sud ispitati da li je primijenjena mjera zabrane još potrebna, niti je propisano da će sud donijeti rješenje povodom kontrole opravdanosti izrečenih mjera zabrane. Također, ukazano je i da nije propisana obaveza suda da se osumnjičeni izjašnjava u pogledu kontrole opravdanosti mjera zabrane. Najzad, ukazano je i da mjere zabrane apelantici nisu izrečene na određeno vrijeme i da nisu podložne produžavanju, već povremenom preispitivanju sudije za prethodni postupak da li su mjere zabrane još potrebne u skladu sa članom 140b. ZKPFBiH, uz prethodno izjašnjenje Kantonalnog tužilaštva, s obzirom na to da su na njihov prijedlog mjere donesene. Kantonalni sud je zaključio da su neosnovane apelanticine tvrdnje da su joj povrijeđena prava na koja se pozvala u apelaciji.

14. Kantonalno tužilaštvo je u odgovoru na apelaciju istaklo da su neosnovane apelanticine tvrdnje o povredi prava na koja se pozvala. Dalje, ukazano je da je Kantonalni sud u rješenju od 24. novembra 2016. godine dao detaljno obrazloženje kako u pogledu postojanja osnovane sumnje kao općeg, tako i posebnih uvjeta za određivanje mjera zabrane. Prema ocjeni Kantonalnog tužilaštva, nisu povrijeđena ni apelanticina prava iz čl. 6. i 13. Evropske konvencije, odnosno da je pitanje ocjene navedenih prava eventualno preuranjeno.

V. Relevantni propisi

15. **Zakon o krivičnom postupku FBiH** („Službene novine FBiH“ br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) u relevantnom dijelu glasi:

Član 140.

Zabrana napuštanja boravišta i zabrana putovanja

(1) *Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi osumnjičeni ili optuženi mogao pobjeći, sakriti se, otići u nepoznato mjesto ili u inozemstvo, sud može, obrazloženim rješenjem, zabraniti osumnjičenom ili optuženom da napusti boravište.*

(...)

Član 140a.

Ostale mjere zabrane

(1) *Kada okolnosti slučaja na to ukazuju sud može izreći jednu ili više sljedećih mjera zabrane:*

(...)

- c) zabranu sastajanja sa određenim osobama,
- d) naredbu da se povremeno javlja određenom državnom tijelu i

(...)

(2) Mjere zabrane iz stava 1. ovog člana mogu biti izrečene uz zabranu napuštanja boravišta kao i uz zabranu putovanja iz člana 140. ovog Zakona, ili kao zasebne mjere.

Član 140b.

Izricanje mjera zabrane

(1) Sud može izreći zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane obrazloženim rješenjem na prijedlog stranke ili branitelja.

(2) Kada odlučuje o pritvoru sud može izreći zabranu napuštanja boravišta, zabranu putovanja i ostale mjere zabrane po službenoj dužnosti, umjesto određivanja ili produženja pritvora.

(...)

(4) U toku istrage mjere zabrane određuje i ukida sudija za prethodni postupak nakon podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavne rasprave - taj sudija odnosno predsjednik vijeća.

(5) Mjere zabrane mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude ako toj osobi nije izrečena kazna zatvora i najkasnije do upućivanja na izdržavanje kazne ako je toj osobi izrečena kazna zatvora. Zabrana putovanja može također trajati dok izrečena novčana kazna nije plaćena u potpunosti i/ili dok se u potpunosti ne izvrši odluka o imovinsko-pravnom zahtjevu i/ili o oduzimanju imovinske koristi.

(6) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili sudija, odnosno predsjednik vijeća dužni su svaka dva mjeseca ispitati da li je primijenjena mjera još potrebna.

(7) Protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere zabrane stranka, odnosno branitelj može podnijeti žalbu, a tužitelj i protiv rješenja kojim je njegov

prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 25. stav (6) ovog Zakona u roku od tri dana od dana prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 140c.

Sadržaj mjera zabrane

(1) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane napuštanja boravišta za osumnjičenog ili optuženog sud će odrediti mjesto u kojem osumnjičeni ili optuženi mora boraviti dok traje ova mjera, kao i granice van kojih se osumnjičeni ili optuženi ne smije udaljavati. To mjesto može biti ograničeno na dom osumnjičenog ili optuženog.

(...)

(4) U rješenju kojim izriče mjeru zabrane sastajanja sa određenim osobama sud će odrediti razdaljinu ispod koje se osumnjičeni ili optuženi ne smije približiti određenoj osobi.

(5) U rješenju kojim izriče mjeru povremenog javljanja određenom tijelu sud će odrediti službenu osobu kojoj se osumnjičeni ili optuženi mora javljati, rok u kojem se mora javljati i način vođenja evidencije o javljanju osumnjičenog ili optuženog.

VI. Dopustivost

16. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

17. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

18. U skladu sa članom 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju i kada nema odluke nadležnog suda, ukoliko apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava i osnovnih sloboda koje štiti Ustav ili međunarodni dokumenti koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

19. U konkretnom slučaju apelantici su rješenjem Kantonalnog suda od 24. novembra 2016. godine određene mjere zabrane. Apelantica tvrdi da su joj, zbog propusta Kantonalnog suda da postupi u skladu sa zakonom i odluči o daljnjoj opravdanosti mjera zabrane izrečenih ovim rješenjem, povrijeđena prava iz Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije.

20. S obzirom na to da predmetna apelacija ukazuje na ozbiljna kršenja prava iz Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije, te da bi u specifičnim okolnostima konkretnog slučaja zahtijevanje apelantice da iznađe najefikasniji put za zaštitu svog prava rezultiralo pretjeranim teretom za apelanticu, Ustavni sud je zaključio da je, s obzirom na specifične okolnosti konkretnog slučaja uzrokovane tumačenjem ovlaštenja suda u kontekstu ispitivanja da li je primjena mjera zabrane i dalje potrebna (i, u kontekstu toga, nedonošenje nove odluke suda o tom pitanju), predmetna apelacija dopustiva u smislu člana 18. stav (2) Pravila Ustavnog suda (vidi, *mutatis mutandis*, pored ostalih, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 3376/07 od 28. aprila 2010. godine, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 3080/13, dostupne na www.ustavnisud.ba). Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

21. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (2), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

22. Apelantica tvrdi da su joj, zbog propusta Kantonalnog suda da postupi u skladu sa zakonom i preispita u roku određenim zakonom daljnju opravdanost daljnje primjene mjera zabrane, prekršena prava iz člana II/3.e) i m) Ustava Bosne i Hercegovine, te prava iz člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju, te člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na djelotvoran pravni lijek u vezi sa pravom na slobodu kretanja i prebivališta

23. Član 13. Evropske konvencije glasi:

Svako kome su povrijeđena prava i slobode koji su predviđeni u ovoj konvenciji ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred domaćim vlastima, bez obzira na to da li su povredu učinile osobe koje su postupale u službenom svojstvu.

24. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

m) Pravo na slobodu kretanja i prebivališta.

25. Član 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju glasi:

Svako ko se zakonito nalazi na teritoriji jedne države ima, na toj teritoriji, pravo na slobodu kretanja i slobodu izbora boravišta.

Svako je slobodan da napusti bilo koju zemlju, uključujući i vlastitu.

Nikakva se ograničenja ne mogu postaviti u odnosu na ostvarivanje ovih prava osim onih koja su u skladu sa zakonom i koja su nužna u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, za sprječavanje kriminala, za zaštitu morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Prava iz stava 1. mogu se takođe u posebnim oblastima ograničiti u skladu sa zakonom i opravdati javnim interesom u demokratskom društvu.

26. Iz apelanticinih navoda, u suštini, proizlazi da smatra da joj je pravo na slobodu kretanja povrijeđeno zbog propusta Kantonalnog suda da po proteku roka određenog zakonom od dva mjeseca preispita da li je primijenjena mjera još potrebna, a što je kao učinak imalo i uskraćivanje prava na žalbu, kako je to propisano ZKPFBiH. Imajući u vidu suštinu apelanticinih navoda u dijelu tvrdnji o povredi prava na žalbu, kao i da je, prema predloženom Ustavnom sudu, krivični postupak protiv apelantice još u toku, proizlazi da apelantica u ovom dijelu pokreće pitanje ostvarivanja prava iz člana 13. Evropske konvencije (pravo na djelotvoran pravni lijek), a ne prava iz člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju (pravo na žalbu u krivičnim stvarima) na koje se izričito pozvala u apelaciji. Stoga će Ustavni sud, s obzirom na fazu postupka (istraga - koja ne može pokrenuti pitanje kršenja prava na žalbu iz člana 2. Protokola broj 7, jer to pravo pretpostavlja postojanje osuđujuće presude), apelanticine navode ispitati u odnosu na povredu prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi sa pravom na slobodu kretanja iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju.

27. Ustavni sud podsjeća da član 2. Protokola broj 4 garantira svakome pravo na slobodu kretanja u okviru određene teritorije i pravo da napusti tu teritoriju, što znači pravo da putuje u zemlju po svom izboru u koju može biti primljen (vidi, Evropski sud za ljudska prava, u daljnjem tekstu: Evropski sud, *Khlyustov protiv Rusije*, aplikacija broj 28975/05, stav 64, 11. jul 2013. godine, *Baumann protiv Francuske*, aplikacija broj 33592/96, stav 61, ECHR 2001-V).

28. U konkretnom slučaju rješenjem Kantonalnog suda apelantici su određene mjere zabrane napuštanja boravišta i putovanja kojom joj je zabranjeno napuštanje prijavljene adrese stanovanja, te udaljavanje van teritorije Kantona Sarajevo. Uz ovu mjeru apelantici je naloženo i da se svakih sedam dana javlja nadležnoj policijskoj stanici prema mjestu prebivališta, te zabrana sastajanja sa osumnjičenim H.S., te ostalim osumnjičenim i svjedocima u konkretnom krivičnom predmetu.

Shodno navedenom, proizlazi da izrečena mjera zabrane napuštanja boravišta i putovanja predstavlja ograničenje apelantičinog prava na slobodu kretanja u smislu navedenog stava Evropskog suda. Na drugačiji zaključak ne utječe ni činjenica da apelantici nije ograničena sloboda da izlazi iz svog doma, te imajući u vidu efekt dodatnih naloga (obaveze javljanja svakih sedam dana policiji i zabrane sastajanja samo sa određenim licima), da ima društveni život i održava kontakte sa vanjskim svijetom (vidi, *mutatis mutandis*, *De Tommaso protiv Italije*, presuda od 27. februara 2017. godine, stav 88).

29. Ustavni sud podsjeća da, kada postoji osnovan prigovor da mjere koje je preduzela javna vlast mogu narušiti slobodu kretanja pojedinca, član 13. Evropske konvencije zahtijeva da nacionalni pravni sistem omogući licu koje je u pitanju da u adversarnom postupku pred sudom ospori izrečene mjere (vidi, već citiranu, *De Tommaso protiv Italije*, stav 182).

30. U konkretnom slučaju iz apelantičnih navoda proizlazi da ona ne osporava da su mjere zabrane izrečene rješenjem Kantonalnog suda od 24. novembra 2016. godine utemeljene na relevantnim odredbama ZKPFBiH, ali tvrdi da, nakon njihovog izricanja, Kantonalni sud nije poštovao i proceduru propisanu navedenim zakonom prema kojoj je obavezan da preispita osnovanost izrečenih mjera zabrane svaka dva mjeseca i, s tim u vezi, da donese odluku protiv koje se može izjaviti žalba.

31. Ustavni sud zapaža da je članom 140b. ZKPFBiH, pored ostalog, određeno: u stavu 2. da, kada odlučuje o pritvoru, sud može izreći neku od mjera zabrane po službenoj dužnosti umjesto određivanja ili produženja pritvora, u stavu 4. da mjere zabrane u toku istrage određuje i ukida sudija za prethodni postupak, stavom 5. da mjera zabrane može trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude, stavom 6. da je sudija za prethodni postupak dužan svaka dva mjeseca ispitati da li je primijenjena mjera još potrebna, te stavom 7. da protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere zabrane stranka (tužilac i osumnjičeni/optuženi), odnosno branitelj može podnijeti žalbu.

32. Ustavni sud zapaža da iz navedenih zakonskih rješenja nedvosmisleno proizlazi zaključak da, iako zakon propisuje da mjera zabrane može trajati dok za to postoji potreba, odnosno najduže do donošenja presude, on ne isključuje i ne ograničava mogućnost i njihovog ukidanja kad za to prestane potreba, a u kom smislu i propisuje obavezu dvomjesečne kontrole izrečenih mjera zabrane (u članu 140b. stav 6. ZKPFBiH). Dalje, proizlazi da se u postupku određivanja, produženja ili ukidanja mjera zabrane shodno primjenjuju odredbe ZKPFBiH u skladu s kojim sud postupa prilikom određivanja, produženja ili ukidanja mjere pritvora, tj. da je osiguran adversarni postupak u kom je i tužilaštvu i osumnjičenom, odnosno optuženom osigurano da se mogu izjasniti o određivanju, produženju ili

ukidanju mjera zabrane. Najzad, prema navedenom zakonskom rješenju, obaveza sudije je da donese rješenje kako prilikom određivanja mjera zabrane, tako i u povodu njihove dvomjesečne kontrole, odnosno ukidanja, koje po žalbi može biti predmet preispitivanja tročlanog sudskog vijeća. Navedeno eksplicitno proizlazi iz odredbe člana 140b. stav 7. ZKPFBiH.

33. U konkretnom slučaju mjere zabrane su određene rješenjem sudije za prethodni postupak Kantonalnog suda od 24. novembra 2016. godine, pa je, u skladu sa članom 140b. stav 6. ZKPFBiH, sudija za prethodni postupak bio dužan da protekom dva mjeseca, tj. 24. januara 2017. godine, ispita da li je primjena mjera još potrebna, te da u skladu sa stavom 7. istog člana donese rješenje kojim se mjere zabrane ukidaju ili produžavaju, a protiv kog se može izjaviti žalba tročlanom vijeću Kantonalnog suda.

34. U odgovoru na apelanticine navode da je sudija za prethodni postupak propustio da, u skladu sa članom 140b. stav 6. ZKPFBiH, ispita da li je primjena izrečenih mjera još potrebna, te donese rješenje protiv kog je moguće izjaviti žalbu, Kantonalni sud je, pored ostalog, istakao „da mjere zabrane nisu podložne produžavanju, već povremenom preispitivanju sudije za prethodni postupak, da nije propisan način na koji će sud ispitati da li je primijenjena mjera zabrane još potrebna, kao ni da sud donosi rješenje povodom kontrole opravdanosti izrečenih mjera zabrane, te da nije propisana obaveza suda da se osumnjičeni izjašnjava u pogledu kontrole opravdanosti mjera zabrane“. S tim u vezi, Ustavni sud podsjeća da je u povodu istog pitanja, tj. propusta suda da protekom dva mjeseca preispita da li je primjena mjera zabrane i dalje potrebna u Odluci o dopustivosti i meritumu broj AP 302/17 od 7. marta 2017. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba), zaključio da gotovo identičan stav istog Kantonalnog suda nije prihvatljiv, te istakao (vidi tačku 40) da je „ (...) članom 140b. stav (6) ZKP propisano da 'sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili sudija, odnosno predsjednik vijeća, dužni su svaka dva mjeseca ispitati da li je primijenjena mjera još potrebna'. Dakle, iz navedenih odredaba jasno proizlazi obaveza funkcionalno nadležnog sudije/vijeća da svaka dva mjeseca ispita da li je primijenjena mjera još potrebna“. Shodno navedenom, proizlazi da se radi o evidentnom propustu Kantonalnog suda u tumačenju jasne i nedvosmislene zakonske odredbe kojom je određena obaveza dvomjesečnog preispitivanja daljnje primjene izrečenih mjera zabrane.

35. Ustavni sud podsjeća da član 13. Evropske konvencije garantira dostupnost na državnom nivou pravnog lijeka kojim se podnosi žalba zbog povrede sloboda i prava iz Konvencije. Zbog toga, mada je državama dozvoljena određena diskrecija u pogledu načina na koji će ispoštovati svoje obaveze, mora postojati domaći pravni lijek koji će nadležnom domaćem organu vlasti dozvoliti da se bavi i suštinom relevantne žalbe (o povredi sloboda i prava) iz Konvencije, te da pruži odgovarajuću pomoć. Obim obaveze iz člana 13. razlikuje se zavisno od prirode pritužbe podnosioca

predstavke iz Konvencije, ali, u svakom slučaju, pravni lijek mora biti "djelotvoran" u praksi, kao i u zakonu, posebno u smislu da njegovo ostvarivanje ne smije biti neopravdano ometano radnjama ili propustima organa vlasti države (vidi, Evropski sud, *Nada protiv Švajcarske*, st. 208-209, *Büyükdag protiv Turske*, broj 28340/95, stav 64, 21. decembar 2000. godine, sa daljnim referencama na relevantnu praksu Evropskog suda).

36. U konkretnom slučaju izrečene mjere zabrane nesporno imaju učinak ograničenja apelanticinog prava na slobodu kretanja, pa joj je jasnim i nedvosmislenim odredbama ZKPFBiH osiguran i adversarni postupak pred sudom u kom izrečene mjere može i preispitati. Stoga, propust Kantonalnog suda da preispita daljnju opravdanost izrečenih mjera zabrane nakon dva mjeseca i donese rješenje kojim izrečene mjere ukida ili produžava, sa razlozima i obrazloženjima iz odgovora Kantonalnog suda na apelaciju, predstavlja neopravdano ometanje koje je zakonom dozvoljeni efektivni pravni lijek u apelanticinom slučaju u praksi učinilo neefektivnim.

37. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da je povrijeđeno apelantino pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi sa pravom na slobodu kretanja iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju.

Ostali navodi

38. Apelantica tvrdi da su joj povrijeđena i prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije. Međutim, Ustavni sud smatra da se, s obzirom na fazu u kojoj se nalazi krivični postupak protiv apelantice, još uvijek ne pokreće pitanje garancija koje pruža navedeno pravo zbog čega ovaj dio apelanticinih navoda nije posebno ispitivan.

VIII. Zaključak

39. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije u vezi sa pravom na slobodu kretanja iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uz Evropsku konvenciju kada je, zbog propusta redovnog suda da po isteku dva mjeseca ispita da li je primijenjena mjera zabrane kojom se ograničava apelantčina sloboda kretanja i dalje potrebna, apelantica lišena mogućnosti da u adversarnom postupku pred sudom ospori izrečene mjere, te u nedostatku odluke iskoristi djelotvoran pravni lijek propisan zakonom.

40. Na osnovu člana 18. stav (2), člana 59. st. (1) i (2) i člana 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

41. S obzirom na odluku Ustavnog suda u ovom predmetu, nije neophodno posebno razmatrati apelantičin zahtjev za donošenje privremene mjere.

42. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Mrsad Ceman